
Martti Ahtisaari (Svar på replik)

Ehkä tähän kysymykseen sopii kuvaus tilaisuudesta venäläisen kollegan kanssa.

Meitä oli kolme: amerikkalainen ja venäläinen ja minä. Minusta tehtiin sitten EU:n edustaja myös näissä neuvotteluissa, vaikka alun pitäen edustin vain itseäni. Me päätimme, että amerikkalainen pysyy kotonaan ja Miloševićia lähtivät tapaamaan vain venäläinen ja suomalainen. Minulla oli sitten mukana myös aimo joukko kollegoita ulkoministeriöstä.

Muistan sen, että yhdessä vaiheessa, kun meillä oli tauko, yksi minun kollegoistani tuli ja kysyi: ”Martti, miten sinä tuommoista roistoa voit noin kunnioittavasti puhutella?” Hän oli närkeästänyt siitä, että minä sanoin Miloševićille: ”Mr. President!”. No, minulla oli tilaisuus häntä vähän valistaa, ja sanoin: ”Hän on maansa presidentti, pidämme minä tai sinä siitä, mitä hän on tehnyt ja tekee ehkä vielä jatkossakin. Me olemme täällä venäläisen kollegani kanssa, jotta saisimme hänet hyväksymään paperin, jonka me olimme kolmestaan – amerikkalaiset, venäläiset ja EU – hyväksyneet keskenämme, ja halusimme siihen hänen hyväksyntänsä.”

Seuraavana päivänä presidentti Milošević, sitten pyysi, enkö minä voisi tulla eduskuntaan. Minä sanoin: ”Kun minä en Suomessakaan pääse presidenttinä muuta kuin avajaisiin, niin kyllä minä pysyn täälläkin pois. Menkää nyt itse sinne ja puhukaa kaikille niin, että saatte kaikki mukaan tähän hankkeeseen – ja tavataan huomenna uudelleen.” Näin tapahtui, ja sillä meidän toiminnallamme saatiin Naton pommitukset sitten loppumaan ja siirryttiin pikkuhiljaa YK-operaatioon.

Ei ole oikeastaan mitään ihmeellistä vain toisen ihmisen haukkumisessa. Miksi ihmeessä sitten edes juttelee hänen kanssaan? Täytyy katsoa rehellisesti itseään peiliin ja näitä keskustelukumppaneita. Niistäkin asioista, joita ei voi ymmärtää, täytyy oppia keskustelemaan.

Kyllä minun täytyy sanoa, että kun minä siirryin YK:n palvelukseen vuonna 1977 ensin Namibian valtuutettuna ja sitten seuraavana vuonna 1978 pääsihteerin erityisedustajana, niin minä olin siellä toistakymmentä vuotta samaan aikaan, kun Venäjän edustajina oli Vitali Tshurkin. Hän oli pitkään Venäjän pysyvä edustaja New Yorkissa ja kuoli nyt, ikävä kyllä. Minä tapasin hänet useampaan kertaan myöhemminkin, kun olin Eldersien lähettämänä tapaamassa pysyvien edustajien suurlähettiläitä. Lavrov oli siellä myös silloin eri tehtävissä, joko kakkosena tai ykkösenä suurlähetystössä,

Se hyvä puoli noista pitkistä vuosista oli, että silloin täytyi koettaa luoda semmoinen keskustelu, että voi puhua vaikeistakin asioista, vaikkei ole kaikista asioista aina samaa mieltäkään. Minä kaipaen Vitali Tshurkinin kanssa käymiäni keskusteluja vuonna 2013, koska hän selvästi osoitti halua lähteä kehittelemään ratkaisua Syyriaan ja hyvin noin rationaalisella tavalla.

Minä sanoin: ”Syyriaan pitäisi saada vaalit ja voitaisiin pyytää YK:n pääsihteerinä järjestämään semmoiset. Sitä ennen pitäisi olla kuitenkin jälleenrakennusvaihe ja pitäisi antaa mahdollisuus näille kaikille osapuolille ja eri ryhmittymille valmistautua parlamenttivaaleihin kunnolla. Minä olen ajatellut, että ainakin kaksi vuotta pitäisi antaa heille aikaa, ettei tehdä samaa virhettä kuin Egyptissä, jossa ryykättiin vaaleihin, jolloin siellä ei ollut kuin yksi joukko, muslimiveljeskunta, joka voi osallistua siihen.” Vitali Tshurkin sanoi minulle: ”Martti, kaksi vuotta on liian lyhyt aika. He tarvitsevat varmasti kolme vuotta.” – Tämmöistä kommenttia ei ehkä aina olisi odottanut Venäjän edustajalta. Näin vain kävi.

Skandinavisk oversættelse

Kanske denna fråga kan besvaras med en beskrivning av en episod med en rysk kollega. Vi var tre: en amerikan, en ryss och jag. Jag utsågs till

representant för EU också vid dessa förhandlingar, fastän jag ursprungligen bara representerade mig själv. Vi beslutade att amerikanen fick stanna hemma och bara ryssen och finländaren skulle träffa Milošević. Jag hade med mig en stor grupp kolleger från utrikesministeriet. Jag minns att i ett skede, då vi tog en paus, kom en kollega och frågade mig: "Martti, hur kan du tilltala en sådan där skurk med sådan respekt?" Kollegan var irriterad över att jag tilltalade Milošević: "Mr. President!" Nå, jag hade tillfälle att undervisa min kollega litet och sade: "Han är president för sitt land oavsett om du eller jag gillar vad han har gjort eller kanske ännu kommer att göra. Jag och min ryske kollega är här för att få honom att godkänna ett dokument som vi tre – amerikanerna, ryssarna och EU – sinsemellan har godkänt, och vi ville ha hans godkännande." Nästa dag frågade sedan president Milošević om inte jag kunde komma till parlamentet. Jag sade: "Eftersom jag inte heller i Finland kommer in på riksdagen utom vid invigningen så ska jag nog inte komma. Gå nu själv dit och tala till alla så att ni får dem med er i detta projekt – och så ses vi i morgon igen." Det gjorde han, och genom vårt agerande fick vi slut på Natos bombningar och småningom började FN-operationen. Det är egentligen inget speciellt med att skälla ut andra människor. Varför i världen ska man i så fall ens tala med dem? Man måste ärligt betrakta sig själv och sina samtalspartner. Man måste lära sig diskutera också saker man inte kan förstå. Jag måste berätta att jag då jag trädde i FN:s tjänst år 1977 som specialsändebud i Namibia och sedan 1978 som generalsekreterarens särskilda representant så var jag där i mer än tio år samtidigt med Vitalij Tjurkin, som representerade Ryssland. Han var länge Rysslands ständiga representant i New York men dog tyvärr nyligen. Jag träffade honom flera gånger senare då Elders sände mig för att träffa ambassadörerna för de ständiga representationerna. Lavrov var också där, då i ett annat uppdrag, antingen som andra eller första man på ambassaden. En fördel med dessa långa år var att vi var tvungna att försöka skapa en dialog där vi kunde diskutera också svåra frågor även om vi inte alltid var ense om allt. Jag har saknat mina diskussioner med Vitalij Tjurkin år 2013, för han visade en tydlig vilja att försöka nå en lösning i Syrien, och på ett mycket rationellt sätt. Jag sade: "Vi borde ordna val i Syrien och jag kunde be FN:s generalsekreterare organisera valet. Före det behövs ändå en återuppbyggnadsfas och vi borde göra det möjligt för alla dessa parter och olika grupperingar att

förbereda sig ordentligt för parlamentsvalet. Jag har tänkt att vi borde ge dem minst två år tid så att vi inte gör samma misstag i Egypten, där vi hastade till val och det bara fanns en grupp, Muslimska brödrskapet, som kunde delta i det." Vitalij Tjurkin sade till mig: "Martti, två år är en alltför kort tid. De behöver säkert tre år." – En sådan här kommentar var kanske inte så väntad från en rysk representant. Så här gick det.

Upplýsingar

Ræðunúmer

299

Gerð

Svar på replik

Utanaðkomandi ræðumaður

Martti Ahtisaari

Speaker role

Finlands tidligere præsident, Nobels Fredsprismodtager og fredsformidler

Dagsetning

02.11.17 11:26